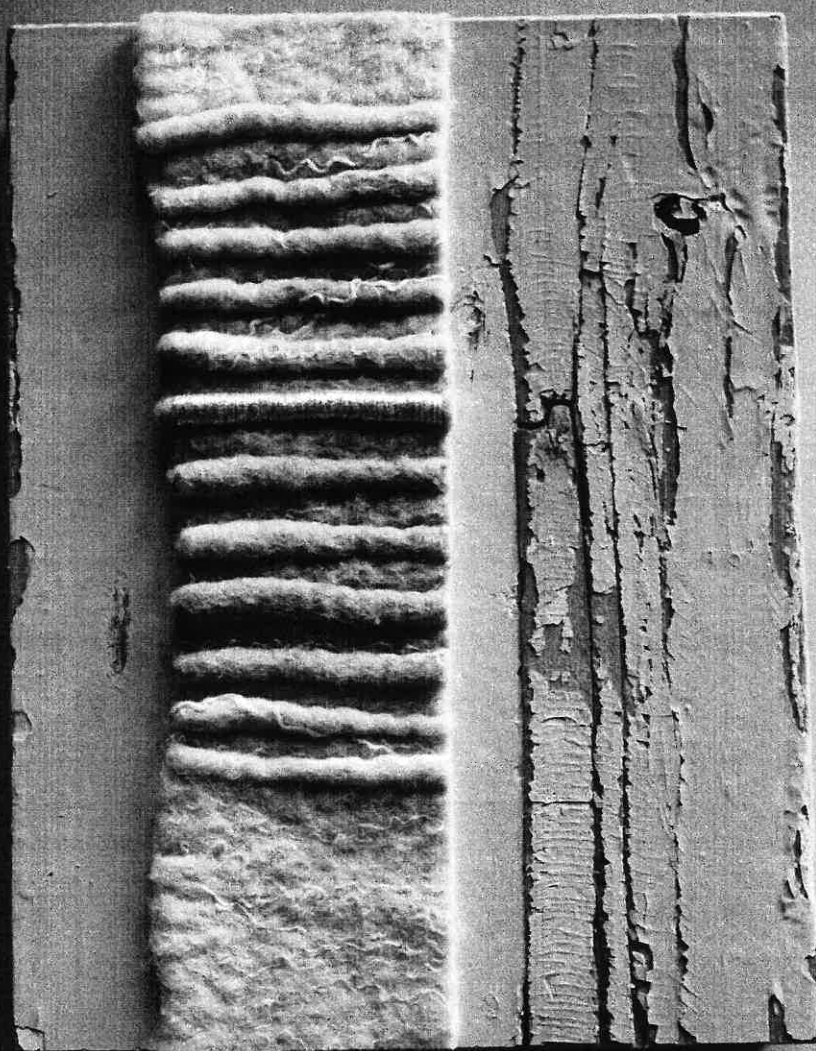

SLOVENSKÁ

HUDBA

REVUE PRE HUDOBNÚ KULTÚRU

— V čísle: HISTORIOGRAFIA – TVORBA

ROK 2019 / ROČNÍK XLV

XIII. medzinárodné sympóziu o zborovom speve Cantus choralis Slovaca 2018

Milan Pazúrik

V hudobnej a vokálnej kultúre na Slovensku zaznamenávame v poslednom období v oblasti zborového spevu nárast zborových podujatí. Napomáha tomu čiastočne vzrastajúci záujem o tento žáner zo strany univerzitných centier či učiteľských prípraviek, ale aj aktivizácia zborových festivalových centier, niektorých hudobných, hudobnopedagogických, kultúrnych a kultúrno-spoločenských inštitúcií. Je potrebné, tak z pohľadu edukačného, ako i umeleckého, neustále podporovať zborový spev s využitím všetkých možných foriem a prostriedkov, pretože po roku 1989 nastal v tomto žánri výrazný úpadok a prepád záujmu o túto prácu a to nielen zo strany štátu, ale aj zo strany samotných školských zariadení a v konečnom dôsledku i samotných aktérov – detí a mládeže. Na istú obnovu a renesanciu zborového spevu na Slovensku sa podujala (od roku 1994) aj banskobystrická Univerzita Mateja Bela (najmä Katedra hudobnej výchovy, v súčasnosti Katedra hudobnej kultúry), ktorá sa rozhodla pravidelne organizovať stretnutia domácich i zahraničných odborníkov z oblasti zborového spevu, hudobných skladateľov, dirigentov speváckych zborov, zástupcov speváckych zborov, hlasových pedagógov, kultúrnych a osvetových pracovníkov, učiteľov hudobnej výchovy všetkých stupňov škôl, ako aj študentov, ktorým zborový spev prirástol k srdcu, a ktorí v ňom našli záľubu vo svojom voľnom čase. Celé podujatie nadobudlo formu medzinárodného sympózia. Až história potvrdí, či to celé malo zmysel.

Stručná charakteristika

Sympóziu o zborom speve sa koná pravidelne od roku 1994 každý páry rok striedavo s podobným sympóziom na Univerzite v Ústí nad Labem v Českej republike. Je orientované na slovenskú zborovú tvorbu, osobnosti hudobných skladateľov, dirigentov, spevácke zbory, ako aj na významné osobnosti organizátorské, ale aj inštitúcie podporujúce rozvoj a propagáciu zborového spevu na Slovensku, hudobnú a vokálnu kultúru regionálneho, celoslovenského i medzinárodného významu. Ďalej sa zameriava

aj na európske trendy v zborovom speve a zahraničné aktivity „krajanov“ i národov Európskej únie v oblasti zborového spevu. Sprievodnými aktivitami sympózia sú vokálne koncerty domácich alebo zahraničných speváckych zborov, prípadne premiéry diel slovenských autorov.

Čo prinieslo medzinárodné sympózium Cantus choralis Slovaca 2018?

Minuloročné 13. medzinárodné sympózium o zborovom speve **CANTUS CHORALIS SLOVACA** bolo venované Roku zborového spevu na Slovensku a 100. výročiu vzniku Československej republiky. Hlavným organizátorom bola Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta Banská Bystrica, Katedra hudobnej kultúry, a konalo sa pod záštitou rektora UMB doc. Ing. Vladimíra Hiadlovského, PhD.

Spoluorganizátormi boli Mesto Banská Bystrica, Štátna vedecká knižnica – Literárne a hudobné múzeum, Hudobný fond, Hudobné centrum Bratislava, Národné osvetové centrum Bratislava, Hudobný odbor Matice slovenskej Martin, Stredoslovenské osvetové stredisko Banská Bystrica, VÚC – Banskobystrický samosprávny kraj. Sympózium sa konalo v dňoch 24. – 26. 10. 2018 v spoločenskej sále Štátnej vedeckej knižnice na Lazovnej 9 v Banskej Bystrici.

Mediálni partneri boli *Slovenská hudba*, Národná osвета, RTVS – rádio Devín a Regina, Spravodajca Univerzity Mateja Bela. Podujatie sa konalo v spolupráci s Pedagogickou fakultou UJEP v Ústí nad Labem (ČR), Inštitutom edukacji muzycznej v Bydgoszczy (PL), Pedagogickou fakultou Karlovy univerzity Praha (ČR).

Súčasťou medzinárodného sympózia CCHS 2018 bola **IV. konferencia doktorandov**, ktorej cieľom bolo analyzovať aktuálne trendy teórie a praxe hudobnej edukácie. Túto časť otvorila prodekanka pre pedagogickú činnosť na PF UMB doc. PaedDr. Lenka Rovňanová, PhD. (v zastúpení dekana PF UMB doc. PhDr. Štefana Porubského, PhD.). Vo svojom príspevku o. i. uviedla:

„My, učitelia, musíme prestať odovzdávať hotové poznatky a sústrediť sa na niečo univerzálne, na niečo, v čom nás stroje nikdy nedokážu predbehnúť. Potrebujeme deti učiť mäkkým zručnostiam, rozvíjať v nich novokoncipované inteligencie: emócie, vzťahy a morálku: hodnoty, dôveru, nezávislé kritické myslenie, tímovú prácu, záujem a starostlivosť o ostatných, zmysel pre krásu tohto sveta. A na to len vedomosti nestačia.“

Nosnou témou 13. sympózia boli **Kontexty európskeho zborového umenia, zborovej tvorby a vokálnej kultúry**, pričom jednotlivé príspevky zahŕňali oblasti: **historické** (osobnosti, zbory, jubileá, diela, tvorba), **súčasný** (v zmysle nových trendov a perspektív), **praktické** (ateliéry, tvorivé dielne, koncerty). Vykryštalizovali sa tak isté tematické okruhy či sekcie: Európske trendy a zborový spev v zahraničí, Európska zborová tvorba a vokálna interpretácia, Postavenie zborového umenia v hudobnej kultúre európskych národov, Zborový spev a jeho miesto v hudobnej kultúre v Čechách a na Slovensku (dirigenti, repertoár, činnosť, organizácia, súťaže, ocenenia), Zborový spev národnostných menšín, Regionálna zborová tvorba, Jubilujúci hudobní skladatelia, dirigenti a spevácke zbory, Workshopy a sprievodné podujatia, diskusné večery, Teória a prax hudobnej edukácie (doktorandská konferencia).

Hlavnú časť 13. medzinárodného sympózia slávnostne otvorila doc. PhDr. Janka Klincková, PhD., prorektorka pre pedagogickú činnosť UMB (v zastúpení rektora UMB doc. Ing. Vladimíra Hiadlovského, PhD.) slovami:

„Organizátorom prajem, aby tohtoročné sympóziu splnilo náročné očakávania zúčastnených osobností umeleckého a akademického sveta zo Slovenska i zo zahraničia. Nech ústredná téma, ktorou sú tento rok Kontexty európskeho zborového umenia, zborovej tvorby a vokálnej kultúry, sa počas nasledujúcich dní zrkadlí v slove a v hudbe.“

Sympóziu Cantus choralis Slovaca 2018 privítalo referentov z piatich krajín Európy (Španielsko, Srbsko, Poľsko, Česká republika, Slovenská republika). Medzi prítomnými osobnosťami boli napríklad Dr.h.c. prof. PhDr. Oskár Elschek, DrSc. z Bratislavy, PhDr. Edita Bugalová, PhD. z Trnavy, Mgr. Lucia Berešová, PhD. zo Španielska, PaedDr. Juraj Súdi, PhD. zo Srbska-Vojvodiny, prof. dr. hab. Grzegorz Oliwa, z Univerzity Rzeszow, Poľsko, doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc. z Karlovy univerzity Praha, doc. PhDr. Pavel Režný PhD. z Univerzity Palackého v Olomouci, člen Redakčnej rady časopisu pre zborový spev „Cantus“, prof. Mgr. art. Irena Medňanská, PhD. a doc. PaedDr. Slávka Kopčáková, PhD., obidve z Prešovskej Univerzity a prof. Mgr. Belo Felix, PhD. z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Cieľom tohtoročného medzinárodného sympózia CANTUS CHORALIS SLOVACA bolo získanie nových pohľadov a názorov, odborných poznatkov z histórie a súčasnosti zborového spevu, nadviazanie neformálnych priateľských kontaktov medzi dirigentmi, hudobnými skladateľmi, hudobnými vedcami a hudobnými pedagógmi z rôznych krajín Európy, výmena a prezentácia zborovej literatúry, zvukových médií a skúseností v práci so speváckymi telesami. Medzinárodné sympóziu sa vždy teší záujmu širokej odbornej i kultúrnej verejnosti.

Tento ročník bol zameraný na Kontexty európskeho zborového umenia, zborovej tvorby a vokálnej kultúry, na postavenie zborového umenia v hudobnej kultúre súčasnosti, v novom miléniu, so zameraním na dirigentov, repertoár, činnosť, organizácie, súťaže, ocenenia, významné osobnosti v oblasti zborového spevu (skladateľov, dirigentov a hudobné telesá). Program sympózia zahŕňal aj tematiku európskych trendov s príspevkami zahraničných účastníkov. Na workshope zaujala účastníkov svojimi skúsenosťami so španielskymi zbormi dirigentka Lucia Berešová, ktorá pracuje s telesami rôznych vekových kategórií. Koncert vokálnej zborovej tvorby bol venovaný storočnici vzniku ČSR. Účinkoval na ňom domáci Univerzitný spevácky zbor Mladosť s hosťom Pěveckým sborem Ostravské univerzity Ostrava z ČR. V programe nechýbalo ani poznávanie hudobnej kultúry a histórie nášho regiónu.

Záverom môžeme v súlade s vyjadreniami účastníkov konštatovať, že toto podujatie prinieslo mnoho pozitívneho, množstvo nových poznatkov, nápadov i návrhov do ďalšieho bádania v oblasti hudobnej teórie a praxe, hudobnej interpretácie v hudobnom umení.

Celé sympóziu sa realizovalo s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja – VUC a Mesta Banská Bystrica, za čo im patrí úprimná vďaka.

Podujatie venované zborovej problematike následne plynule prešlo do 38. ročníka Festivalu zborového spevu Viliama Figuša-Bystrého, ktorého súčasťou bola súťaž miešaných speváckych zborov v Banskej Bystrici. Konalo sa v dňoch 27. – 28. 10. 2018 v Robotníckom dome v Banskej Bystrici.

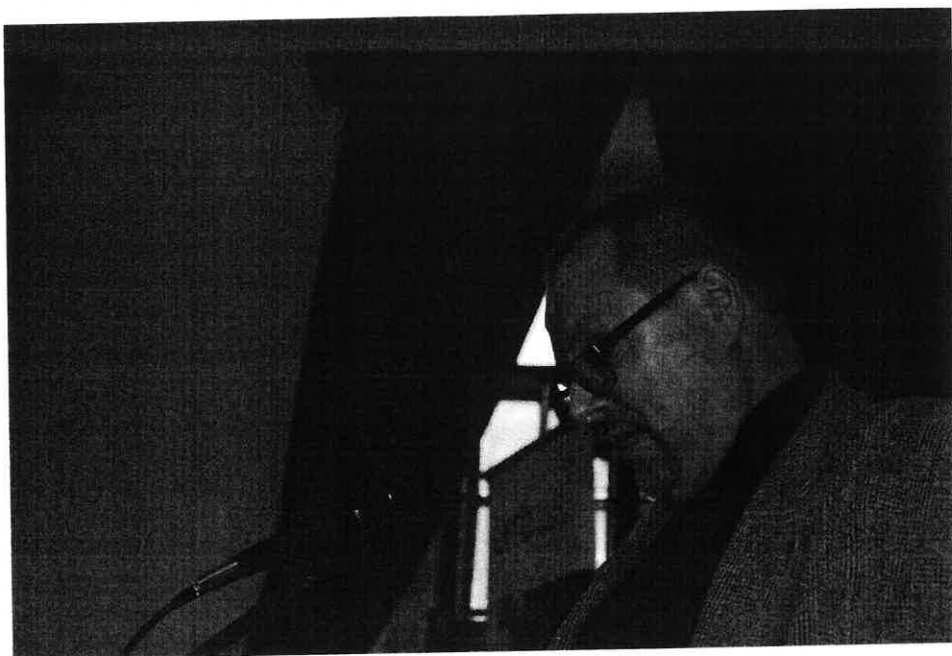
PRÍLOHA

Obr. 1: Doc. PaedDr. Mariana Kološtová, Ph.D.
(PF UMB Banská Bystrica)

Obr. 2: Mgr. Dominka Machutová, PhD. (Martin)

Obr. 3: Doc. PaedDr. Pavel Režný, Ph.D. (Olomouc)

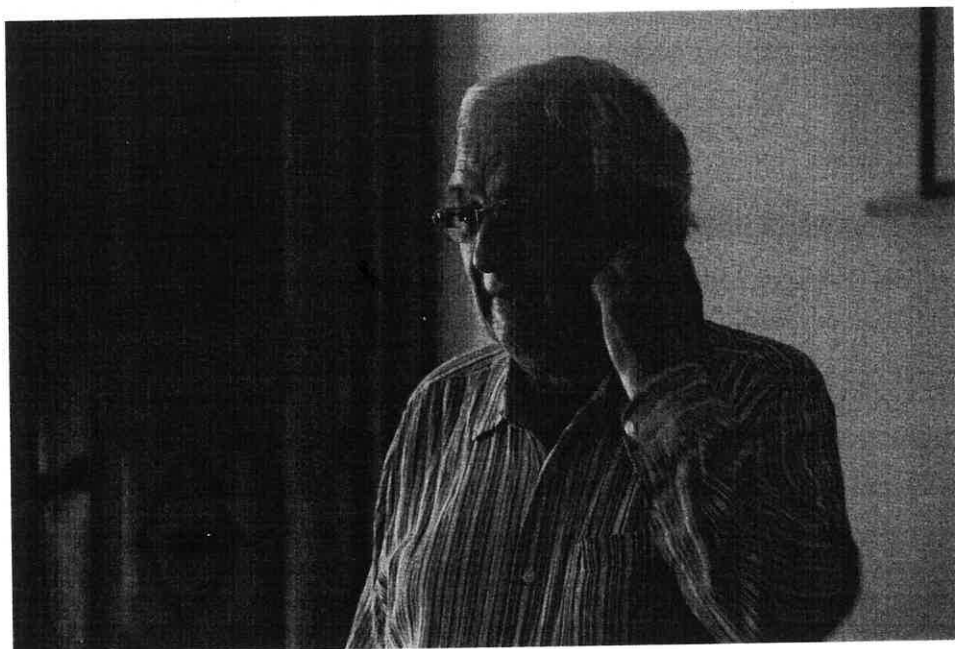
Obr. 4: Dr.h.c. prof. PhDr. Oskár Elschek, DrSc. (Bratislava)

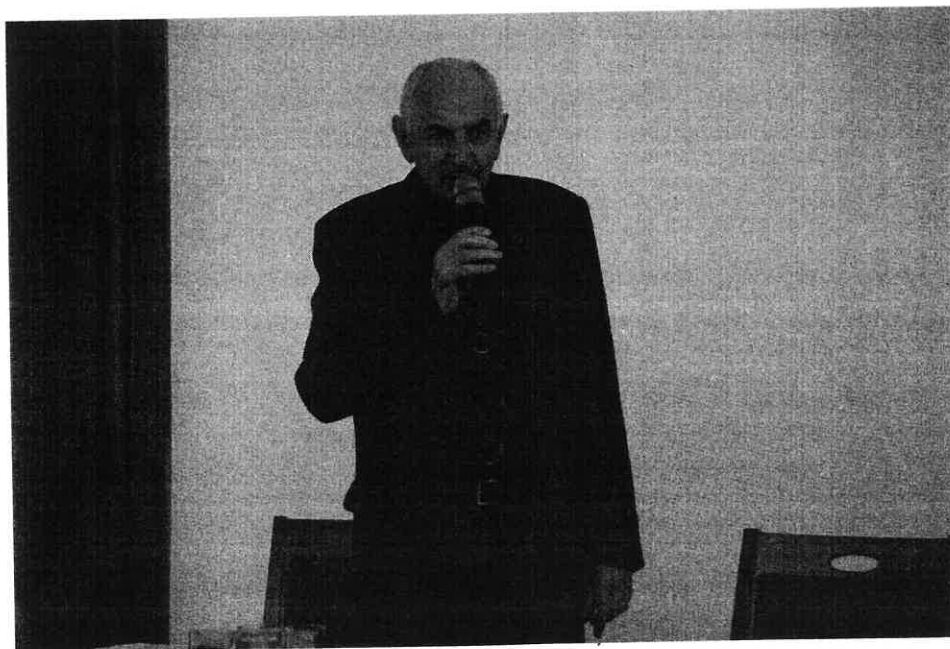
Obr. 5: Prof. Mgr.

Obr. 6: Doc. V.

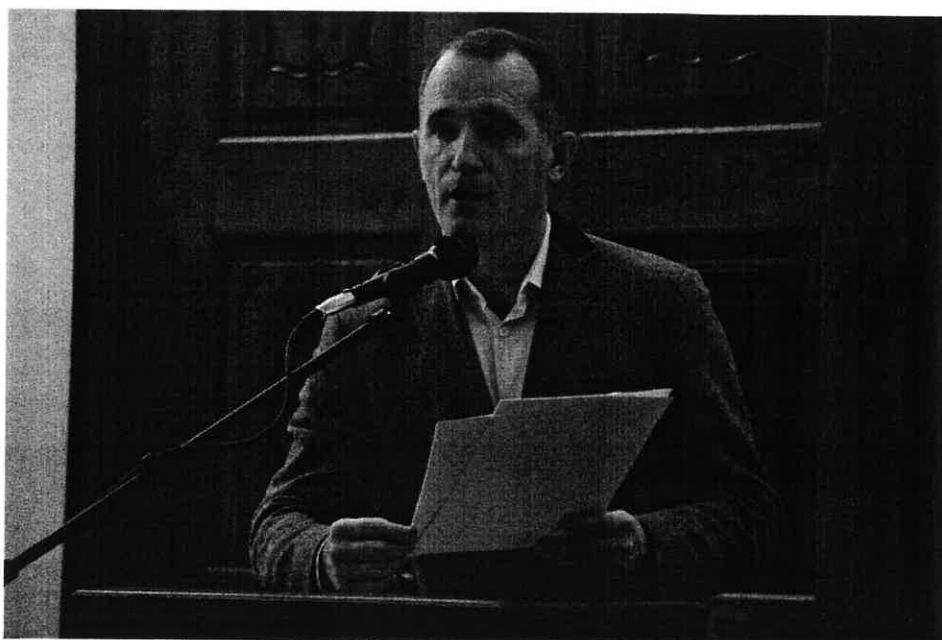
Obr. 5: Prof. Mgr. Belo Felix, PhD. (Banská Bystrica)

Obr. 6: Doc. Vladimír Kuželka (PdF UJEP Ústí nad Labem)

Obr. 7: Dr. hab. Prof. UR Maciej Gallas (Rzeszow, Polsko)

Obr. 8: Dr. hab. Prof. UR Gregorz Oliwa (Rzeszow, Polsko)

KOPČ

Prešov
1780-3

Mono
hudob
Prešov
a spolu
estetil
fakulty
rým v
Burlas
deväť

Ak
societ
preto:
hudob
kológi
pedag
pedag
by, ne
komp
popul
komp
tvorbe
merar
a elem
a písc
xia) s
priere
sklada
teticke
z rezu
Široký
Burlas
haté n
tvorba
činnos
Burlas
vyjadr
gickéh
cej sú
nom p
študei
nesú ;
mysle
tegrat
pretož
kovan
nych v
sovsko
sarkaz
pamá

Vydáva Slovenská muzikologická asociácia.
Časopis z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Šéfredaktorka:

Redakcia:

Anglický preklad:

Návrh obálky a grafickej úpravy:

Obálka – reprodukcia:

Obálka – text:

Jazyková úprava:

Recenzenti:

Redakčná rada:

Alena Čierna

Katarína Godárová

autori, Katarína Godárová

Eva Kovačevičová-Fudala

Jana Zaujecová © *Potichu vchádzaš*

Adriana Récka, Jana Zaujecová

Katarína Godárová, Alena Čierna

prof. PhDr. Ladislav Burlas, DrSc.

prof. PhDr. Eva Szórádová, CSc.

Ľubomír Chalupka, Ladislav Kačic, Jana Lengová, Jan Vičar,
Ľubomír Spurný, Zuzana Martináková, Eva Szórádová,
Hana Urbancová

ISSN 1335-2458

OBSAH

5 Úvodom

Štúdie

- 7 Juraj Ruttkay: Hudobný publicista, archivár a klavirista Zoltán Hrabussay
47 Tabita Sara Elijaš: Inšpirácie francúzskym impresionizmom v slovenskej skladateľskej tvorbe prvej polovice 20. storočia

Esej

- 83 Slavomír Hoříňka: Orchestrace prostoru: prostorová poslechová zkušenost a kompoziční strategie

Reportáž

- 102 Milan Pazúrik: XIII. medzinárodné sympóziium o zborovom speve Cantus choralis Slovaca 2018

Recenzia

- 109 Slávka Kopčáková: *Ladislav Burlas a slovenská hudobná kultúra* (Juraj Ruttkay)
112 Register autorov